

Politická korektnosť v slovenskom jazyku, sprievodný jav kultúrnej revolúcie

Branislav Michalka

16. marca 2021 ✚ Cirkev ✚ Rodný jazyk

Tridsať rokov po prevrate v roku 1989 bolo na Slovensku vyplnených rôznymi udalosťami, ktoré sprevádzal mediálny hluk a politické otrasy. Týmito udalosťami ľudia vysvetľovali zmeny v spoločenskom živote národa a kultúrne posuny. Za kulisami týchto hlučných udalostí sa však odohrávali udalosti tiché, pomalé, pozvoľné, ktoré ako sedimenty v rieke udrú do očí človeku až vtedy, keď sú ich vrstvy dostatočne vysoké na to, aby zbadal výrazný posun.

Takouto tichou, ale kontinuálnou, neutíchajúcou a sústavnou udalosťou, bolo prispôbovanie spisovného slovenského jazyka, s jeho pojmovým aparátom, politicky korektným kritériám, ktoré boli a sú kladené v západnej Európe a severnej Amerike na jednotlivé národné jazyky.

Pozvoľnosť procesu, tzv. salámová metóda, umožnila, že postupne si na politicky korektné vyjadrovanie zvykla väčšina národa, a to tak úspešne, že dnes používa politicky nekorektné vyjadrenia len vtedy, keď chce ostentatívne demonštrovať politicky nekorektné postoje a názory.

Západ, náš vzor!

Politická korektnosť sa začala presadzovať na Západe už v 60. rokoch, ako sprievodný jav ľavicovo-liberálnej a neomarxistickej kultúrnej revolúcie. Z otvorenej Pandorinej skrinky ľudských práv začali vyskakovať rôzne ľavicové koncepty, ktoré si stanovili za cieľ ochranu rôznych minorít. Pod ochranou nerozumeli len ich fyzickú ochranu, ale aj psychickú a kultúrnu. Tá sa časom zmenila na protekcionizmus, ktorý diskriminuje majoritu v používaní zabehaných jazykových vzorcov a pojmov.

Postupne sa od 70. rokov začal na Západe veľký proces očisťovania jazyka od politicky nekorektných nánosov. Najprv to boli samozrejme prejavy „rasizmu“, ako najkrikľavejšieho príkladu „jazykovej diskriminácie“. Avšak ešte v 70. rokoch akčné seriály, akými sú napríklad z britskej televíznej tvorby *Profesionáli*, či satira *Áno, pán minister*, oplývali množstvom politicky nekorektných vtipov a narážok.

Postupne sa však (v priebehu dvadsiatich rokov, približne od roku 1970 do roku 1990) podarilo vyvolať na Západe takú hystériu politickej korektnosti, že sa politici a verejní činitelia začali obávať strážcov politickej korektnosti – liberálnych médií a začali používať autocenzúru. To viedlo k vytvoreniu oficiálnej zmesi táranín, ktorej posledným výstrelkom je ukončenie modlitby v americkom Kapitole slovami: „*Amen, Awoman*“.

Postupne boli na Západe prijaté nariadenia, ktoré napríklad zakazovali oslovovať nevydaté ženy oslovením „*slečna*“, pretože to je sexistické. Rovnako sa prestali používať slová označujúce farebné rozlíšenia medzi rasami, pojmy upozorňujúce na jazykové a národnostné rozdiely, pojmy popisujúce objektívne telesné postihnutia ako handicap a pod. Vytvoril sa celý špeciálny pojmový aparát, ktorý s pravou pedantskou

úradníckou šialenosťou vytváral nové pojmy pre každé odvetvie spoločenského života, kde by mohol vzniknúť dojem „diskriminácie“. Menili sa označenia etník, tak, aby sa neurážali (z Eskimákov sú Inuiti a z Indiánov sa stali Native Americans, teda pôvodní Američania), zamestnania nižších sociálnych vrstiev (upratovacia služba, domáci sluhovia) boli premenovávané, aby sa ich vykonávatelia necítili diskriminovaní.

Vznikol orwellovský newspeak, ktorý momentálne dominuje v európskom priestore a naháňa strach každému, kto by sa ho pokúsil ignorovať. Pritom neustále dochádza k jeho „vylepšovaniu“, v rámci ktorého sú zohľadňované často individuálne a iracionálne požiadavky. Tak sa napríklad homosexuál môže uraziť, že v jeho označení dominuje sexualita a požadovať slovo „gay“, alebo naopak. Černoch sa môže uraziť na slovo „černoch“, ale môže sa uraziť aj preto, že použitím slova Afroameričan „zatajujete“ jeho farbu. V tomto kontexte začína byť jasné, čo to politická korektnosť v jazyku vlastne de facto je – palica na európsku kresťanskú civilizáciu, ktorá sa dá uchopiť z oboch koncov a dobre sa ňou bije.

Od roku 1989 sa táto jazyková stratégia, ktorej cieľom, dnes už ani neskrývaným, je deštrukcia tradičnej kultúry, začala masívne presadzovať aj na Slovensku.

Politická korektnosť v slovenskom jazyku – 800 rokov Cigáni, teraz Rómovia

zdroj: wikimedia commons

Rómovia verzus Cigáni

Prvou lastovičkou, ktorá doletela na Slovensko vzápätí po roku 1989, bolo politicky korektné označenie pre cigánsku komunitu, ktorá žila na území dnešného Slovenska, minimálne od čias mongolských (tzv. tatárskych) vpádov, a ktorým robila úspešný špionážny predvoj. Počas dlhých 800 rokov histórie ich pobytu, boli všetkými Slovákami označovaní ako Cigáni, sami sa tak vo väčšine označovali pred majoritnou populáciou a tento pojem bol štandardnou súčasťou slovenského jazyka, s mnohými variantmi a literárnym využitím. Nová pokroková doba však zavelila a už v roku 1990 sa začalo presadzovať pomenovanie Róm, ktoré znelo zrejme liberálnym ušiam vznešenejšie, ako pojem Cigán, ktorý so sebou niesol pejoratívnu konotáciu osemstoročnej skúsenosti.

Nepomohli ani racionálne argumenty, ktoré dokladali, že pomenovanie Róm považujú samotní Cigáni len za partikulárne označenie jedného zo svojich kmeňov, ktorý žije primárne v strednej a východnej Európe, na rozdiel napríklad od ďalšieho cigánskeho kmeňa – Sintov. Politická korektnosť, ktorej cieľom nebola jazyková či historická presnosť, ale transformácia slovenského jazyka z polohy netolerantnej do tolerantnej (viď výrok Rolanda Barthesa o jazyku ako „fašistickom“ médiu), nakoniec zvíťazila a dnes po 30 rokoch môžeme konštatovať, že aj doma, v rodinách, ktoré vnímajú cigánske etnikum ako krajne neprispôsobivé a

problematické, dominuje pri vzájomnej komunikácii, nevynímajúc tú s hanlivým nádychom, používanie politicky korektného pojmu – Rómovia. Taká je sila zvyku a mediálno-spoločenského tlaku.

Zo sodomitu, homosexuálom, z homosexuála príslušníkom LGBT

K ešte výraznejšiemu posunu od pejoratívnosti k politickej korektnosti, došlo v pojmoch označujúcich sexuálne úchyľky. Pôvodné katolícke, resp. kresťanské označenie vzťahu medzi príslušníkmi rovnakých pohlaví – sodomia, ktoré malo výrazne negatívny kontext, vzhľadom na to, že Boh zoslal na Sodomu trest práve z dôvodu zvrátenosti jej obyvateľov, sa ešte počas socializmu zmenilo na pojem homosexualita, odvodený zo starogréckeho jazyka. Tento pojem sa však používal len v odbornej literatúre, pričom medzi ľuďmi boli používané slangové termíny: teploš alebo buzerant. Termín homosexuál sa počas socializmu používal v médiách len zriedka, pretože prirodzený *sensus communis* zabraňoval starým komunistom zmieriť sa s niečím, čo považovali za objektívne doloženú pohlavnú úchyľnosť.

Politická korektnosť v slovenskom jazyku – LGBT komunita, téma o ktorej treba hovoriť pozitívne

zdroj: wikimedia commons

O to väčšieho rozmachu sa domohol tento termín po roku 1989, pretože liberálna kampaň, ktorá mala z jazyka vymazať pejoratívny kontext, súvisiaci s abnormálnou sexuálnou orientáciou, sa začala okamžite. Lenže čoskoro došlo k ďalšej zmene. Na Západe si pokrokoví súdruhovia uvedomili, že termín homosexualita je príliš naviazaný na medicínsku a psychiatrickú prax posledného storočia (vrátane pokrokovej psychoanalýzy), a to predsa len navodzuje dojem určitého ochorenia. Cieľom však bolo predstaviť sexuálne abnormálnych občanov ako spoločenskú minoritu, jednu z mnohých, ktoré nie sú problémom, ale naopak pre ktorú je problematická majorita, v zmysle útlaku a diskriminácie. Za týmto účelom sa vyfabrikovala skratka LGBT, presne ako v Sovietskom zväze, kde boli vytváraním newspeakových skratiek súdruhovia priam posadnutí.

Tieto, na prvý pohľad nič nehovoriace písmená, dokonale odstránili negatívny náboj predchádzajúcich termínov a navodili takú atmosféru politicky-korektného strachu v slovenskom jazyku, že dnes nielenže politici alebo sekulárni verejní činitelia, ale aj ľudia s tzv. konzervatívnymi názormi, či dokonca príslušníci katolíckeho kléru, úplne spontánne a neomylné používajú označenie LGBT vo verejnej komunikácii na označenie niekdajšej sodomie a sodomitských vzťahov.

Podobne ako v prípade pojmu Cigán aj v prípade ľudových a slangových označení sodomie, si síce ľud uchoval sklon k pejoratívnosti, avšak opäť už len ako prirodzeného, spontánneho alebo úmyselného demonštrovania určitého morálneho postoja. V bežnej komunikácii, najmä medzi ľuďmi s vyšším vzdelaním,

sa dôsledne dbá na politickú korektnosť, možno aj z obavy pred dnes často pretláčanou fikciou, že pohlavná orientácia sa môže meniť aj niekoľkokrát za život. Nikto potom netuší, v akom štádiu pohlavného vývoja sa nachádza prípadný partner v debate, či nadriadený (napr. pán vedúci manažér) a či by ho náhodou nekorektným termínom neurazil.

dokončenie v II. časti

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/politicka-korektnost-v-slovenskom-jazyku-sprievodny-jav-kulturnej-revolucie/>